

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 517/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKČIA], zastúpeného JUDr. Ing. Branislavom Pechom, PhD., advokátom, Piaristická 2, Nitra, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/286/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/286/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **644,94 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšných častiach ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 517/2025-10 z 30. septembra 2025 prijal ústavný súd na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14Co/286/2019. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez

zbytočných priet'ahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ sa žalobou doručenou Okresnému súdu Bratislava II 9. júna 2014 domáhal zaplatenia pohľadávky z titulu zodpovednosti žalovaných ako dedičov za dlh poručiťa voči žalobcovi. Okresný súd rozsudkom zo 4. júna 2019 žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania. Proti rozsudku podal s'ťažovateľ 29. júla 2019 odvolanie. Odvolacie konanie je na krajskom súde vedené pod sp. zn. 14Co/286/2019, pričom podľa tvrdení s'ťažovateľa v ňom nebolo do dňa podania ústavnej s'ťažnosti rozhodnuté. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 9. septembra 2025, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil. Zároveň žalovaným priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie krajského súdu sa v súčasnosti doručuje.

3. S'ťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom odvolacom konaní, ktorého celkovú dĺžku (5 rokov a 9 mesiacov) považuje s'ťažovateľ za neprimeranú a nesúladnú s obsahom označeného práva.

II.

Vyjadrenie krajského súdu

4. Predseda krajského súdu, opierajúc sa o vyjadrenie príslušnej predsedníčky senátu, zrekapituloval priebeh odvolacieho konania s poukazom na opakované zmeny v osobe zákonného sudcu a najmä na dlhodobú preťaženosť príslušného senátu, ktorý vybavuje spisy v poradí, ako napadli krajskému súdu, pričom skôr ako prerokúvaná vec napadlo 510 ešte nerozhodnutých vecí. S argumentáciou s'ťažovateľa, ktorý namieta neodôvodnenú nečinnosť zo strany krajského súdu a jeho neefektívny postup, nemožno súhlasiť, pretože senát rozhoduje veci podľa poradia nápadu vecí pridelených po odchádzajúcich sudcoch a nerozhodnutých niekoľko rokov, a preto nie je vinou sudcov v senáte, že s'ťažovatelia musia počkať na svoje rozhodnutie, kým budú vybavené veci, ktoré boli rozhodnuté skôr. Predseda krajského súdu dal do pozornosti, že vec bola rozhodnutá 9. septembra 2025 a už bola odoslaná mestskému súdu.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať s'ťažovateľa na zaujatie stanoviska k vyjadreniu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej s'ťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne

až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

7. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo, ich základnou povinnosťou je preto zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej odvolacej agende všeobecných súdov. Zo sťažnostnej argumentácie ani z vyjadrenia predsedu krajského súdu nevyplývajú žiadne osobitné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné predmetnému odvolaciemu konaniu priznať osobitný stupeň skutkovej zložitosti.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, z ktorej by akokoľvek vyplynulo, že celková dĺžka odvolacieho konania bola negatívne ovplyvnená správaním, resp. procesnými úkonmi sťažovateľa.

11. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup krajského súdu. Ústavný súd bez potreby uvádzania ďalších dôvodov konštatuje, že už samotná skutočnosť, že od predloženia veci (23. 12. 2019) do rozhodnutia krajského súdu (9. 9. 2025) uplynula doba 5 rokov a 10 mesiacov, nie je zlučiteľná s obsahom práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta vo svojej ústavnej sťažnosti, a zakladá jeho porušenie.

12. Predseda krajského súdu vo vyjadrení nepopiera existenciu zbytočných prietáhov v označenom odvolacom konaní a ospravedlňuje ich vysokou preťaženosťou konajúceho súdneho oddelenia. Ústavný súd rozumie procesnej pozícii predsedu súdu a rešpektuje rozsah jeho právomocí pri organizovaní práce jednotlivých súdnych oddelení, musí však zotrvať na svojom ustálenom názore, že prietahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani neadekvátnym množstvom vecí pripadajúcich na sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu účastníkov konania očakávajúcich ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

13. Pri zohľadnení celkovej dĺžky označeného odvolacieho konania tak ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (výrok 1 tohto nálezu).

14. Keďže v odvolacom konaní už bolo medzičasom rozhodnuté a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalší procesný postup, ústavný súd krajskému súdu konať v napadnutom konaní neprikázal. Uvedenej časti ústavnej sťažnosti preto nevyhovel (výrok 4 tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

15. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva. V posudzovanej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom ústavný súd považoval za primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur, ktoré mu je krajský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 2 tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4 tohto nálezu).

V.

Trovy konania

16. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil krajskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania, ktorých výšku sťažovateľ vyčíslil sumou 644,94 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie trov podľa advokátskej tarify. Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky), čo predstavuje za jeden úkon právnej služby 371 eur (bez režijného paušálu a bez dane z pridanej hodnoty). Tarifná odmena za dva úkony právnej služby a režijný paušál je 771,68 eur. Sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu trov neprekračuje tarifnú odmenu, preto mu ústavný súd viazaný návrhom priznal trovy v uplatnenej výške 644,94 eur, ktorú je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu